

4.22 Tilleggsbevilgninger (VO nr 88)

4.22.1 Innledning

I dette kapitlet føres tilleggsbevilgningspostene som budsjetteres under virksomhetsområde 88 i budsjett- og regnskapsskjema 1B. Etter at bevilgning er gitt over art 1490 tilleggsbevilgning i opprinnelig budsjett, foretas avsetning til fond i medhold av økonomireglementets § 3.6. Deretter disponeres fondene i henhold til fullmaktene gitt i samme bestemmelse.

4.22.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.22.2.1 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2010	Budsjett 2011	Forslag 2012	Forslag 2013	Forslag 2014	Forslag 2015
Driftsutgifter	62 935	60 892	113 022	113 022	113 022	113 022
Driftsinntekter	0	0	0	0	0	0
Netto driftsutgifter	62 935	60 892	113 022	113 022	113 022	113 022
Investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0
Investeringsinntekter	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0

4.22.3 De enkelte tilleggsbevilgningspostene

De enkelte postene fremgår tallmessig av nedenstående tabell. Rådmannen foretar, før midlene tas i bruk, avsetning (av de budsjetterte beløp over art 1490 innen de aktuelle tjenestene) til disposisjonsfond i henhold til bestemmelsene i økonomireglementets § 3.6.4.

Tabell 4.22.3.1 Fordeling av driftsbevilgningen (kr 1.000)

	2012	2013	2014	2015
Lønnsreserven	111 928	111 928	111 928	111 928
Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost	0	0	0	0
Formannskapetets tilleggsbevilgningspost	513	513	513	513
Tilleggsbevilgning energiutgifter	230	230	230	230
Tilleggsbevilgning egenandel skadeforsikring	351	351	351	351
Sum	113 022	113 022	113 022	113 022

Kommunestyrets tilleggsbevilgningspost er i budsjett 2011 ført opp med kr 250.000.

Tilleggsbevilgningsposten brukes i liten grad. Av hensyn til budsjettsituasjonen føres det ikke opp noe beløp i budsjett 2012 på denne posten. Pr oktober 2011 er det en ubrukt bevilgning på denne posten på kr 109.000.

Av hensyn til budsjettsituasjonen foreslås det en reduksjon av posten tilleggsbevilgning energi med kr 75.000.

I det videre kommenteres kun forhold vedrørende lønnsreserven idet de øvrige postene ikke antas å fordre noen nærmere gjennomgang.

Sammensettingen av samlet bevilgning til lønnsreserven er vist i neste tabell. Deretter er de enkelte elementene i lønnsreserven kommentert nærmere.

Tabell 4.22.3.2 Oppsett ved beregning av lønnsreserven

	2012	2013	2014	2015
Lønnsoppgjøret for 2011	2 749 968	2 749 968	2 749 968	2 749 968
Lønnsoppgjøret for 2012	44 314 758	44 314 758	44 314 758	44 314 758
Endring KLP premie	10 386 000	10 386 000	10 386 000	10 386 000
Endring SPK premie	1 818 000	1 818 000	1 818 000	1 818 000
Rentegarantipremie	1 283 000	1 283 000	1 283 000	1 283 000
Innbetaling av reguleringspremie 2011	56 285 000	56 285 000	56 285 000	56 285 000
Tilbakeført overskudd KLP	-7 993 000	-7 993 000	-7 993 000	-7 993 000
Økt lønnsoppgjør for lite avsatt	1 017 000	1 017 000	1 017 000	1 017 000
Realvekst	2 067 243	2 067 243	2 067 243	2 067 243
Sum	111 927 969	111 927 969	111 927 969	111 927 969

Lønnsoppgjøret i 2012

I forslag til statsbudsjett for 2012 er det lagt til grunn en gjennomsnittlig lønnsvekst i 2012 på 4 %. Som vist i kapittel 1.2.3 om lønns- og prisforutsetninger er det noe ulikt syn på lønnsveksten i 2012 mellom SSB, Norges Bank og de største bankene.

Lønnsoppgjøret for 2012 er et hovedoppgjør, og samlet forutsettes det i budsjettet en ramme som utgjør om lag 4,2 %. Denne lønnsveksten, sammen med antatt prisvekst på 1,7 % er benyttet ved prisfremskrivning av kommunens inntekter. Det vil alltid være usikkerhet ved et slikt anslag.

Av lønnsrammen utgjør overheng anslagsvis 0,7 prosentpoeng. Til inndekning av oppgjøret i 2012 føres det opp en bevilgning på 44,315 mill. kroner; hvilket tilsvarer om lag 3,5 %. Dette er vist i neste tabell.

Tabell 4.22.3.3 Oppsett dekning av lønnsoppgjøret 2012

Bevilgning over 2012-budsjettet i lønnsreserven	3,5 %
Overheng mv. (i virksomhetsområdenes budsjetter)	0,7 %
Sum totalt	4,2 %

Rådmannen har de siste årene budsjettert med en ”sekkepost” (realvekst) for å dekke øvrige lønnsrelaterte utgifter som pr dato ikke er endelig tallfestet. Her har utgifter som følge av lokale protokoller/forhandlinger etter andre avtalte hjemler enn hva som dekkes av de øvrige innslagene i lønnsreserven, blitt dekket. For 2012 utgjør denne reserven 2,067 mill. kroner.

I den grad dette ikke er nok midler avsatt i forhold til hva som blir utfallet av lønnsoppgjøret i 2012, så må resultatenehetene i utgangspunktet selv dekke det overskytende.

Pensjonsrelaterte utgifter

Generelt om pensjonsordningen for lærerne i Statens Pensjonskasse (SPK)

Pensjonsrettighetene til lærerne er lovfestet i henhold til lov om Statens Pensjonskasse. I tillegg har lærerne rett til avtalefestet pensjon (AFP) etter lov om avtalefestet pensjon for offentlige tjenestemenn m.fl. Pensjonsordningen for lærerne i Statens Pensjonskasse er videre en del av overføringsavtalen innen offentlig sektor.

Premien i SPK føres opp med lik premiesats for alle kommunene som sammen finansierer den samlede pensjonskostnaden for lærerne i grunnskolen. SPK fastsetter satsen slik at innbetalt premie skal dekke påkrevde tilskudd til finansiering av opptjente pensjonsrettigheter. Pensjonene i SPK er gitt med statsgaranti og utbetales via tilskudd direkte over statsbudsjettet. Dette innebærer at det ikke settes av til noe faktisk premiefond. For å håndtere de regnskapsmessige bestemmelsene kalkulerer SPK dog et fiktivt fond til balansen. Satsene blir imidlertid ikke sammenlignbare med satsene som gjelder for øvrige kommunalt ansatte.

I budsjettet har rådmannen benyttet 10,46 % som arbeidsgiverandel i SPK premie for 2012. SPK har informert kommunene om at premiesatsen for arbeidsgivers andel vil øke fra 10,46 % til 11,24 %. Økningen i premiesatsen er i hovedsak lagt på elementet for premie for ordinær pensjonsopptjening. Dette innebærer en økning i pensjonsutgiftene for 2012 med 1,818 mill. kroner, som vil bli fordelt til den enkelte resultatenhets budsjetttramme gjennom en egen budsjettregulering i 2012 med avregning mot lønnsreserven.

Ordningene innen Kommunal Landspensjonskasse (KLP)

Det er tre pensjonsordninger innen KLP som er aktuelle for Ringsaker kommune:

- Felles kommunal pensjonsordning
- Pensjonsordningen for sykepleiere
- Pensjonsordningen for tillitsvalgte

I pensjonsordningen kan en noe forenklet si at behovet for midler til pensjonsutbetalinger samt til avsetninger til fremtidige utbetalinger, må dekkes av premieinnbetalinger samt verdiskapningen (dvs. finansavkastningen fratrukket driftsutgifter, egenkapitalbetjening, skatt mv.) hos den aktuelle leverandøren.

Som bakgrunn for å vurdere ulike problemstillinger, er det i det videre innarbeidet noen tabeller.

Tabell 4.22.3.4 Antall pensjonister – Ringsaker kommune (kilde: KLP)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*)
Alder	316	340	360	375	443	436	473	470
Uføre	316	327	338	375	378	394	398	397
AFP	49	53	55	66	79	89	96	101
Etterlatte	75	75	77	94	115	103	106	103

*) Tallene for 2011 gjelder pr oktober 2011

Tabell 4.22.3.5 Aktuelle opplysninger pr 31.12. (kilde: KLP)

	Ringsaker kommune 2008	Ringsaker kommune 2009	Ringsaker kommune 2010	KLPs fellesordning 2008	KLPs fellesordning 2009	KLPs fellesordning 2010
Gjennomsnittsalder	45,68 år	44,83 år	44,53 år	45,94 år	45,49 år	45,64 år
Pensjonsgrunnlag pr årsverk	331 612 kr	340 381 kr	361 815 kr	342 827 kr	356 539 kr	375 053 kr
Andel av antall uføre	14,72 %	14,87 %	14,47 %	13,55 %	13,66 %	14,07 %
Andel av årsverk uføre	11,90 %	11,77 %	11,30 %	11,00 %	10,95 %	11,19 %
Andel kvinner	81,75 %	81,85 %	80,87 %	77,07 %	76,73 %	76,87 %

Ringsaker kommune er fortsatt nokså lik gjennomsnittet i fellesordningen. Gjennomsnittsalderen og lønnsnivået er litt lavere, mens andelen uføre og andel kvinner er høyere.

Pensjonsordningene håndteres i kommunens budsjett grovt sett som tre hovedelementer som omtales i det følgende.

Ordinær premie

Dette elementet finansieres gjennom den såkalte ordinære premien som innbefatter forsikringsdekning for de aktuelle pensjonsytelsene samt tilskudd AFP 65-66 år inkl. 85-årsregelen. 85-årsregelen innebærer at arbeidstakerne med såralsdersgrense kan gå av med pensjon inntil 3 år før aldersgrensen, når summen av alder og tjenestetid overstiger 85 år. Det er obligatorisk utjevning blant alle kommunekunder av utgiftene til AFP 65-66 år samt 85-årsregelen.

Den ordinære premien som arbeidsgiver ventelig skal betale, er i budsjettet for 2011 ført opp med (som andeler av pensjonsgrunnlaget) 7,77 % innen fellesordningen og 8,96 % innen sykepleierordningen. KLP har informert kommunene om at premien for 2012 vil øke fra 7,77 % til

9,03 % for fellesordningen og fra 8,96 % til 10,3 % for sykepleierordningen. Samlet gir dette en økning i premien for de to ordningene på 10,386 mill. kroner, som vil bli fordelt til den enkelte resultatenhets budsjetttramme gjennom en egen budsjettregulering i 2012 med avregning mot lønnsreserven.

Økningen i premien skyldes blant annet at Finanstilsynet har besluttet at grunnlagsrenten i premien skal reduseres fra 3 % til 2,5 % i alle forsikringselskap og pensjonskasser på bakgrunn av det lave rentenivået. Redusert grunnlagsrente gir en høyere nåverdi av fremtidige pensjoner og dermed høyere premier. Dette alene medfører en økning i samlet premie på om lag 10 % i alle ordninger i KLP.

Reguleringspremien

Gjennom året øker lønnen til de yrkesaktive. Da må det gjøres nye avsetninger for å sikre de yrkesaktive høyere pensjoner når den tid kommer. Dessuten skal pensjonen til de som allerede er pensjonister, økes i takt med økningen i grunnbeløpet (G) i Folketrygden. Dette elementet finansieres gjennom den såkalte reguleringspremien. Reguleringspremiene er høye fordi den kommunale pensjonsordningen er fullt fondert. Samtidig må livselskapene foreta avsetninger som er tilstrekkelige til å dekke de økte pensjonsrettighetene som følger av lønns- og trygdeoppgjørene.

Når det gjelder anslag for reguleringspremien, er kalkylene satt opp med utgangspunkt i 4 % av kommunens forsikringsfond (i noen sammenhenger også kalt pensjonsfondet eller premiereserven) for fellesordningen og folkevalgtdordningens vedkommende og med 8 % av pensjonsgrunnlaget for sykepleierordningens vedkommende. Dette er i tråd med prognoser fra KLP i mai etter lønns- og trygdeoppjøret i mai.

Størrelsen på reguleringspremien bestemmes av nivålønnsveksten, dvs. økningen i årslønnen og økningen i Folketrygdens grunnbeløp (G) fra 1.1.-31.12. Reguleringspremien økte med hele 16,702 mill. kroner i 2011 og KLP forventer en ytterligere økning til 2012. Dette skyldes forventninger om høy lønnsvekst i 2012. I tillegg vil endret grunnlagsrente øke opp satsene med ca 10 %. Nye prognoser fra KLP i oktober tyder på at reguleringspremien kan bli opptil 11,442 mill. kroner høyere enn opprinnelig antatt i mai. Dette er mer enn en fordobling av reguleringspremien siden 2010. Det er usikkert hva faktisk lønnsvekst blir. Ut fra signalene i statsbudsjettet er rådmannen usikker på om nivålønnsveksten blir så høy som KLP legger til grunn, og derav heller ikke så høy reguleringspremie. I budsjettet er prognosene fra mai lagt til grunn. Dersom reguleringspremien viser seg å bli høyere enn antatt, vil økningen bli dekket av lønnsreserven ifm. tertialrapporteringene i 2012.

Tabell 4.22.3.6 Reguleringspremie for 2012 – foreløpig anslag om innbetaling og prognose KLP oktober 2011

	Budsjett 2012		Prognose KLP oktober 2011	
	%- sats	Beløp	%-sats	Beløp
Felles kommunal pensjonsordning	4,00	42 598 400	4,76	51 394 573
Pensjonsordning for sykepleiere	8,00	6 464 640	9,34	7 699 827
Pensjonsordning for folkevalgte	4,00	266 429	4,00	263 921
Sum anslag reguleringspremie (ekskl. arb.g.avg.)		49 329 469		53 358 321
Arbeidsgiveravgift (14,1 %)		6 955 455		8 369 523
Sum anslag brutto 2012		56 284 924		67 727 844
Forutsatt tilbakeført fra KLP (inkl. arb.g.avg.)		-7 993 054		-4 031 883
Bevilgningsdekning - avsetning til lønnsreserven		48 291 870		63 695 961
Avsetning til lønnsreserven – avrundet		48 292 000		63 696 000

Innbetalingen til pensjonsordningen er å forstå som nettobetraktninger. Tilbakeføringen av overskudd til kundenes premiefond vil ventelig være basert på resultatet for 2011 og vil først foreligge våren

2012. En vil derfor komme tilbake til dette ved 1. tertial 2012. KLP har på bakgrunn av urolige finansmarkeder gitt en prognose på tilbakeført overskudd på 0,3 % av premiereserven, mens det tradisjonelt har vært en tilbakeføring på om lag 1 % av premiereserven. I budsjettet er det lagt til grunn en fortsatt tilbakeføring fra KLP på om lag 1 % av premiereserven.

Forholdet mellom innbetaling og belastning i kommuneregnskapet

I 2002 ble de kommunale regnskapsforskriftene endret, og pensjonsforpliktelsene er nå inne i balansen for å få standardiserte beregninger av den årlige kostnaden som grunnlag for bokføring.

KLP har signalisert at premiesatsene fra og med 2012 i pensjonsordningene er på et stabilt nivå, og neppe vil øke i de nærmeste år, så lenge de forsikringsmessige risikoforutsetninger ikke endres. Dersom de økonomiske forutsetninger ved beregningen av de regnskapsmessige pensjonskostnader ble holdt uendret fra år til år, ville de hatt en tilsvarende stabil utvikling. Slik regnskapsforskriften er utformet, vil disse forutsetningene imidlertid ikke være de samme år for år.

De nevnte økonomiske forutsetninger er bestemt av § 13-5 i kommuneregnskapsforskriften. Det som anvendes, er uvektede snitt for rentenivå og lønnsvekst de siste 10 år. Fordi rentene var høyere og lønnsveksten lavere i de år som nå går ut av denne gjennomsnittsberegningen, enn for de nye år som kommer inn, fører det til at beregningsforutsetningene om diskonteringsrente faller og lønnsveksten stiger. Det er differansen mellom disse som er mest avgjørende for beregnede forpliktelser og kostnader.

Premieavviket for Ringsaker kommunes vedkommende i 2011 er fra KLP prognostisert til å bli 9,849 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift. I tillegg kommer premieavviket vedrørende SPK, som for 2011 antydes å bli negativt med 2,254 mill. kroner inkl. arbeidsgiveravgift. Premieavviket i KLP er positivt, dvs. at pensjonskostnaden er lavere enn premieinnbetalingen, mens premieavviket i SPK er negativt. Netto premieavvik for KLP og SPK på til sammen 7,595 mill. kroner vil bli inntektsført og avsatt mot eget spesifisert disposisjonsfond for så å bli tilbakeført som en kostnad i 2012.